

Mida toob alanud aasta?

Kõige olulisemad on lapsed. Möödunud aastal sündis Eestis lapsi rõõmustavalt palju. Suure sündide arvuga paistis Eesti silma kogu Euroopa Liidus. Kuid iive jäi möödunud aastal veel negatiivseks. Viimati oli iive Eestis positiivne 1990 aastal. Alanud aastast ootame, et iive muutuks Eestis jälle üle pikade aastate positiivseks. Küllap on sündimuse suures kasvus osa ka meie vanemahüvitusel, mis on andnud kindlustunde noortele peredele.

Eesti on halbadeks aegadeks valmistunud

Ülemaailmne finantskriis algas möödunud aastal. Eesti on halvamateks aegadeks valmistunud. Rahvusvaheline Valuutafond, Maailmapank, Euroopa Komisjon ja rahvusvahelised reitinguagentuurid kiidavad Eesti valitsusektori tugevat finantspositsiooni ning meie kõige pisemat valitsusektori võlakoorumust Euroopa Liidus. Headel aegadel kogusime ka valitsusektori reservid. 2007. aastal oli eelarve ülejääk meie riigi ajaloo suurim, 6,5 miljardit krooni. 2006. aastal oli ülejääk kuus miljardit krooni ja kolmel eelneval aastal igapähe 2,5 miljardit krooni. Tänu ettevaatavusele ning reservide kogumisele on meil täna võimalik täita meie ja selle koalitsiooni üks suuremaid valimislubadusi – viia pensionid kahekordseks.

Euroga liitumine toetab heaolu

Alanud aastal on meie üheks suuremaks ülesandeks Eesti ettevalmistamine liitumiseks eurosooniga. Liitumine toob siia uusi investeeringuid ja annab jõudu majanduskasvule, läbi mille tõusevad omakorda palgad, pensionid ja kõigi eestlaste heaolu. Ma olen kindel, et alanud aasta toob Eestile palju head. Me oleme raskesteks aegadeks hästi ette valmistunud, paljud riigid kadestavad meie olukorda. Kui meil on enesusk, ettevõtlikkust ja pisut õnne, siis toob see aasta meile lähemale ka euro. Hoidkem uuel aastal üksteist, olgu alanud aasta meie kokku hoidmise aasta.

Andrus Ansip,
Eesti Vabariigi
peaminister

Aktuaalne

Jõelähtmel uus võimuliit

Tähtpäev

Viis aastat vanemahüvitus

Kõigile oluline

Selgitame uut töölepinguseadust

Minu kodukoht

Rapla Gümnaasiumis noorte inseneride klubi

Jüris asub maailma suurim tuulikutehas

Enne jõule külastas Eesti Vabariigi peaminister Andrus Ansip Jüris tegutsevat ABB tehast, kus toodetakse viendik maailma suurtest tuulegeneraatoritest.

Peaministri visiidi eesmärgiks oli tutvuda ABB Jüri elektrimasinate tehase ja tööstus-elektronika tehasega. „Täna pole kerge kellelgi, kuid ABB on siiski suutnud olla edukas,” nentis Ansip. „Kindlasti peab valitsus andma oma panuse, et sellistel ettevõtetel nagu ABB läheks jätkuvalt hästi.”

Tehas, kus tehakse tööd

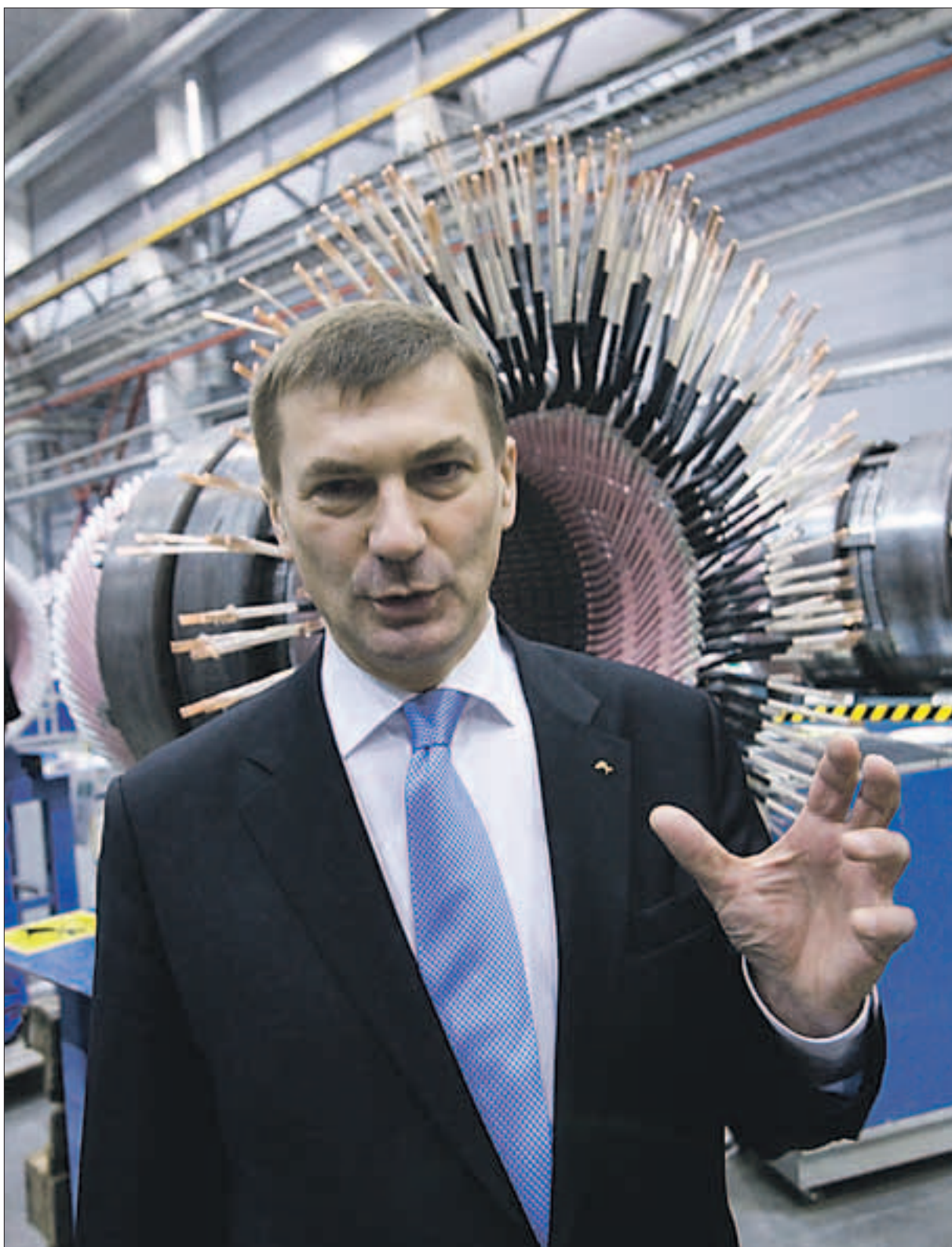
ABB tegevus jaguneb Eestis üldjoontes kolme kategooriasse: tootmine (tuulegeneraatorid, sagedusmuundurid, komplektalajaamad ja elektrikilbid), müük (ülekandevõrgu ja jaotusalajaamade projektid ning madalpingetooted) ning hooldus ja tööstusautomaatika. ABB Jüri elektrimasinate tehase on tänaseks tõusnud maailma mastaabis oma segmendis suurimaks tuulegeneraatorite tootjaks. „Hea on tutvuda ettevõttega, kus tehakse tööd, mitte ei räägita töötegemisest,” märkis Ansip.

Hea on tutvuda ettevõttega, kus tehakse tööd, mitte ei räägita töötegemisest.

ABB on ka üks Eesti suuremaid välisinvestoreid ja eksportööre. „Oleme viimastel aastatel reinvesteerinud kasumi tootmise arendamisse. Kindlasti on plaanis jätkata investeeringuid ka sel aastal. Uuel aastal valmib Jüri elektrimasinate tehase laiendus ning pikisilmi oodatud uus laohoone,” rääkis ABB Balti riikide juht Bo Henriksen ettevõtte plaanidest.

Rae vallavolikogu esimehe Veigo Gutmanni sõnul on vald teinud kõik selleks, et sarnased suurettevõtted oma tootmise just Rae valda tooks, kus kohalikud inimesed tööd saaksid.

ABB Jüri elektrimasinate tehase valmistab tuulegeneraatoreid mitmele maailma juhtivale tuulikutootjale. ABB Jüri tööstus-elektronika tehase tegevuse põhisuund on madalpingeliste sagedusmuundurite tootmi-

Peaminister Andrus Ansipile avaldas tuulikutehase külastamine muljet.

ne. Tehase kliendid on sagedusmuundurite kasutajad igal pool maailmas, üks suuremaid lõpptarbijaid on tuuleenergia segment. ABB on maailmaturu liider ka sagedusmuundurite tootmises.

ABB kontsern on ülemaailmne tehnoloogialiider energeetika ja automaatika valdkonnas, mille klien-

tideks on infrastruktuuri- ja tööstusettevõtted. Sajas riigis saab ABB-s tööd kokku ligi 120 000 inimest.

Aasta välisinvestor

Eestis tegutseb ABB alates 1992. aastast. Ettevõtte mahukaimad tegevusvaldkonnad on tuulegeneraatorite ja sagedusmuundurite tootmine, üle-

kandevõrkude ja jaotusalajaamade projektide elluviimine ning täishooldusteenuse pakkumine tööstusklientidele. 2008. aastal pälvis ABB Eesti parimale ettevõttele Ettevõtluse Arendamise Sihtasutuse poolt antava „Ettevõtluse Auhinna”. 2007. ja 2008. aastal sai ABB ka „Aasta Välisinvestori” auhinna.

Juhtkiri

Valikute aasta

Raskete aegade kiuste kogu Eesti Televisiooni heateoasaade Jõulutunnel abivajajate aitamiseks kuu aega tagasi rohkem raha kui kunagi varem. See kinnitab veelkord, et vaba turumajandus ei tähenda sugugi vaid isekat enesekesksust. Eesti inimestel, kellel on elus hästi läinud, on kombeks aidata ka teisi. Mida suuremal hulgal inimestel läheb hästi, seda paremini läheb kogu riigil.

Majandusvabadus toetab tulevikku

Maailma majandusvabadust hindava Heritage Foundationi uurin-gust selgub huvitav tõsiasi: mida vabam on ühiskond, seda rikkam see on. Piirangud ja regulatsioonid seevastu toodavad vaid seisakut, et mitte öelda tagasimineket. Kogu maailma haaranud majanduse jahenemise ajal tuleb Eestil taas positiivselt muuta. Üheks muutumisesoovi

Kolm valdkonda, mille osatähtsus riigi ja omavalitsuste rahakotis peaks suurenema, on eakatele makstavad pensionid, noorte perede toetamine ja ettevõtjatele uute võimaluste loomine.

märgiks on detsembris vastu võetud töölepinguseadus. Teine selgelt välja öeldud soov on minna üle eurole. Neid muutusi on võimalik edukalt riigi taaskiirenevaks arenguks pöörata vaid siis, kui inimesed saavad aru, miks need tehti. Teataja püüab siin abiks olla ja selgitada, miks need otsused on tehtud, milliseid võimalusi pakuvad, millist kasu saab neist Eesti riik ja iga konkreetne inimene, mida tuleks kõigil meil teha, et nendest ostustest sünniks suurim kasu.

Ettevõtlikkus esiplaanile

On üsna kindel, et alanud aastal tuleb nii riigil kui igal perel raha lugeda palju hoolikamalt, kui seni. Kokkuvõtteid ei pea väljenduma kääridega välja lõigatud eelarveridades, vaid sisulistes muutustes. Kolm valdkonda, mille osatähtsus riigi ja omavalitsuste rahakotis peaks suurenema, on eakatele makstavad pensionid, noorte perede toetamine ja ettevõtjatele uute võimaluste loomine. Samal ajal on vaja jätkata reformidega, mis muudaksid riigi paremini toimivaks. Ainus, millele valitsus Eesti tulevikku luues saab panustada, on tuhandete ettevõtlike inimeste potentsiaali parem kasutamine. Ettevõtlikel inimestel aga tasub sellel aastal mõelda, kas mitte loobuda palgatööst ning püüda ettevõtjana ellu viia mõni seni mõttes mõlkunud idee.

Ojuland naudib Ihasalu merd ja üksindust

Harjumaal Ihasalus elav Riigikogu aseesimees Kristiina Ojuland ei kujuta enam ennast linnas elava inimesena. Maalt linna sõitmise aja kasutab ta tööasjadeks ettevalmistamiseks.

Pärit olete Virumaalt, kuidas pealinnal dse sattusite?

Peale keskkooli asusin õppima Tartusse, Tartu Ülikooli õigusteaduskonda. Tartu jättis mulle. Kohtla-Järvelt pärit noorele sügava mulje, mulle meeldis ja meeldib siiani selle linna eriline aura ja meelsus, millega mul Kohtla-Järvel just sageli kokku puutuda ei tulnud. Elu teeb aga oma korektuurid. Õpingute ajal tutvusin oma nüüd juba eksabikaasa Erik Siiguri-ga, kes oli pärit Pärnust. Peale kooli lõppu asusime tööle ja elama Tallinna, esialgu Lasnamäele ja seejärel Meriväljale. Kuid juba 13 aastat olen elanud Harjumaal – Keila-Joal, Kaberneemes ja nüüd Ihasalus.

Kuivõrd lööte Ihasalu elanikuna kaasa kohaliku elu korraldamisel ja elate kohaliku elu edenemisele kaasa?

Jõudumööda olen kohalikus elus ikka püüdnud kaasa lüüa. Kui olen saanud oma küla jaoks olulisi asju lahendada,

Mulle meeldib maal elada ja ma ei kujutaks ennast enam kogu aeg linnakeskonnas elava inimesena hästi ettegi.

siis olen seda teinud ja teen seda ka edaspidi. Kui me Raimo Käguga viis aastat tagasi Ihasalusse kolisime, puudus seal tänavavalgustus ja külaltee tol-

Ihasalus on Kristiina Ojulandil võimalus leida aega lihtsalt endale.

PRESSIFOTO

mas. Meie initsiatiivil on nüüd Ihasalus pimedatel talveõhtudel valge ja autoga on võimalik sõita tolmuvabalt. Mis puudutab tänavavalgustust maal, siis minu tihedaks eesmärgiks on see, et kõik Eestimaa külad oleksid korralikult valgustatud. Inimesed maal ei pea elama pimedas ja kehvas teeloludes. Kõik on ju ühesugused maksumaksjad, vahet ei ole, kas elatakse Mustamäel või Nissis. Kohalikust külaelust tasub vast veel ära märkida naisteklubi, mis koosneb nii Ihasalu kui Neeme toimekatest ja tublidest naistest. Klubi sai naljaga pooleks loodud „tasakaalustavaks jõuks“ meeste juba olemasolevale klubile. Me anname muide isegi oma ajalehte välja.

Mis Teid Ihasalu juures võlub?

Üks asi, milleta ma oma elu enam ette ei kujutaks, on meri. Ihasalus on mul võimalus leida aega lihtsalt endale ja olla oma mõtetega üksi. Suhtlen seoses oma tööga väga paljude inimestega, seetõttu hindan võimalust üksi olla kõrgelt, olgugi et selleks on vähe aega. Mulle meeldib maal elada ja ma ei kujutaks ennast enam kogu aeg linnakeskonnas elava inimesena hästi ettegi.

Mis on linnast väljas elamise miinused?

Miinustest ei oskagi nagu suurt midagi välja tuua, kui ehk aeg, mis kuulub linna ja kodu vahel sõitmisele. Aga ma ei nurise, see on olnud minu teadlik valik.

Kuidas Teile sobib pikk koju ja tööle sõitmine?

Olen aastatega harjunud kasutama aega, mis kulub tööle ja koju sõitmiseks eelseisva tööpäeva kohtumiste ettevalmistamiseks ja läbimõtlemiseks. Muidu läheks see tund igapäevaselet raisku.

IET

Vigala valla turbatootja hoolib töötajatest ja klientidest

Vigala valla suurima tööandja Aivar Jõgiste sõnul peavad inimesed üks-teist austama. Siis saavad ka rasked ajad üle elatud.

Jõgiste ettevõtte Era Valduse AS tegeleb turba kaevandamise ning müügi-ga. Mees on ka Vigala vallavolikogu eelarve- ja majanduskomisjoni esimees. Tema turba-ettevõttes saab tööd 32 inimest. Jõgiste sõnul peab iga ettevõtja hoolitsema selle eest, et inimestel oleks tööd ning et nad tunneksid ennast kindlalt ja hästi. „Töötajatel on ka omad kohustused võetud, mida nad peavad täitma, nad ei tohi tunda sellist tunnet, et võivad igal hetkel töökoha kaotada. Turvatunde loomine on tähtis,“ räägib Jõgiste, kellel on see õnnestunud, sest tööjõu voala-

vus on tema juhitud ettevõttes olnud praktiliselt olematu.

Era Valduses on töötajate arv seni vaikselt kasvanud ning lähiajal on seoses uue maardla avamisega plaanis tööle võtta veel 10-12 inimest.

Ostjaid üle maailma

Praegu kaevandab ettevõtte turvast kahest maardlast. Vigalas asuv maardla on 300 hektari suurune ja Märjamaa vallas on 120 hektariline maardla. Sõltuvalt ilmast ja riigi seatud kvootidest kaevandab Era Valduse AS aastas 150 000 kuni 160 000 kuupmeetrit turvast, mis jõuab praktiliselt igasse maailmanurka. „Lõuna-Euroopa, Jaapan, Lõuna-Aafrika, Austraalia, Põhja- ja Lõuna-Ameerika,“ loetleb Jõgiste. Viimasel aastatel on võetud eesmärgiks müüa Euroopa Liidust väljapoole. Aivar Jõ-

giste sõnul võiks turvast rohkemgi kaevandada, sest nõudlust on rohkem, kui ta müüb.

Ülemaailmne äri tähendab Jõgiste jaoks ööpäevaringset tööd. „Õõsel kella neljast saab Aasia klientidega asju aetud, lõunaajal jääb paar tundi Euroopale ning õhtupoolikul saab Ameerikaga suhelda,“ kirjeldab ta oma tööpäeva ning lisab, et igal pool on ärikultuurid ja inimeste mõtte-maailmad erinevad. „Sellega peab lihtsalt arvestama.“

Suvel käib kibe töö

Ise pole Aivar Jõgiste klientidega kohtumiseks pidanud ümbermaailma-reise ette võtma. Kontakte leiab internetist ning tellijatele antud lubadused tuleb kindlasti täita, siis läheb äri hästi, räägib Jõgiste. Turbavald-

Aivar Jõgiste

konda tunneb ta hästi, sest on tegutsenud selles juba 20 aastat.

Eestis saab turvast kaevandada ainult suvekuudel, kui on kuiv. See tähendab, et siis, kui eestlased tavaliselt puhkavad, on turbakaevandajad tööl. Seda kompenseerib talvine tööpaus. Jõgiste ise pole enda sõnul saanud ettevõtjana puhata juba 1992. aastast. IET

Jõelähtmel uus võimuliit

2008. aasta eelviimasel päeval oli õhk Jõelähtme vallavolikogus ärev, kui arutati volikogu esimehe, aseesimehe, volikogu komisjonide esimeeste ning vallavanema ja abivallavanema umbusaldusi.

Volikogu arutelu oli oodatult pingeline, selle juurde kuulus ka üritus istungit päevakorra mittekinnitamise ja segaduse tekitamisega läbi kukutada. Trikitamine seekord siiski ei õnnestunud ning pea täistööpäeva aega võtnud volikogu istungil umbusaldati volikogu esimees Art Kuuma (IRL), vallavanem Ardo Lassi (Rahvaliid) ja abivallavanem Ljudmilla Kaskat (Keskerakond).

Segased rahaasjad

Umbusalduse avaldamise põhjused kerkisid üles juba 2008. aasta oktoobris, kui vallavalitsus esitas volikogu-

Uus valitsusliit on seadnud endale ülesandeks lahendada ära „habemega“ probleemid ning algatada uusi tulevikku suunatud protsesse.

le lisaelarve eelnõu, millest selgus, et vallavalitsus on eelarveväliselt võtnud vallale kohustusi 1,2 miljoni krooni ulatuses. Lisaks eeltoodule selgus veel asjaolu, et finantsdistipliini rikkudes oli vallavalitsus teinud ka voolajamakseid rohkem kui 400 000 krooni ulatuses. Nendele rikkumistele taheti saada tagantjärele volikogu nõus-

Jõelähtme vastne vallavolikogu esimees Väino Haav (Reformierakond) koosolekut juhatamas.

olek, mida enam volikogust aga enam heaks kiitma ei nõustunud ning see viis vallavalitsuse umbusaldamiseni ja koalitsiooni lagunemiseni. Senise Rahvaliidu, Keskerakonna ja IRLi saadikurühmade vahelise koalitsiooni asemel moodustus uus Reformierakonna ja IRLi valitsusliit. Jõelähtme vallavolikogus on neis saadikurühmades üheksa volinikku seitsmeteistkümnest saadikust.

Probleemid saavad lahenduse

Uus valitsusliit on seadnud endale ülesandeks lahendada ära „habemega“

probleemid ning algatada uusi tulevikku suunatud protsesse. 2009. aastal rekonstrueeritakse Loo Keskkool, rajatakse Loo lasteaia juurdeehitus, samuti saab Neeme küla kaheühmalise lasteaia. Kehtestatakse Loo ja selle lähiumbruse üldplaneering ja Rebala muinsuskaitseala teemaplaneering, Loo ja Ruu lubjakivikarjääridele otsitakse alternatiivlahendusi. Euroopa Liidu toel rajatakse koostöös Maardu linnaga Uusküla kergliiklustee ja algab Loo ning Iru ühisveevärgi ja kanalisatsiooni rekonstrueerimine.

Kommentaar

Andrus Umboja, endine vallavanem

Jõelähtme vallas on algatatud mitu kauaoodatud ja olulist investeringuprojekti, mis enamuses ka 2009. aastal realiseeruvad ning mille rahastamiseks on juba sõlmitud finantseerimislepingud. Samas on lahkunud vallavalitsus esitanud volikogule 2009. aasta eelarveprojekti, milles tulumaksu laekumist on prognoositud 3,5 protsendise kasvuga, mis on selgelt ebarealne. Kuigi statistika näitab, et Jõelähtme valla maksumaksjate osas ei ole aasta viimased kuud veel olulisi korrigeerimisi teinud, tuleb uuel võimuliidul kindlasti sellisest optimismist loobuda ning viia tulud ja kulud reaalse võimaluste piiridesse. Kindlasti on vaja optimeerida valitsemiskulusid ja muuta valitsemist efektiivsemaks, ära ei jää ilmselt ka mõned valusad eelarvekärped.

Keila 2009. aasta eelarve rõhub lastele

Doris Matteus, Keila linnavolikogu rahanduskomisjoni esimees

Vaatamata sellele, et Keila linna 2009. aasta eelarves kavandatakse tulumaksu laekumise kasvu, võib eelarvet iseloomustada sõnaga konservatiivne.

Üksikisiku tulumaksu laekumise väikese tõusu põhjuseks on see, et kohaliku omavalitsuse eelarvesse jõudev füüsilise isiku tulumaks ei sõltu ainult iga üksiku linnakodaniku palgast laekuvast maksust, vaid ka maksumaksjate üldarvust.

Oluline on ka see, et kui aasta lõpus selgub eelarve ülejääk, ei tähenda see mitte alati kulude kokkuhoidu, vaid seda, et linnale olulised investeeringud jäid tegemata.

Küll aga on täna, kui maksutulud laekumist on kõige täpsem ennustada pendli abil, oluline silmas pidada, et ei paisuks linnavalitsemise kulud.

Eelmisel aastal sai korda Kruusa tänava ringtee.

Kulude juures on tähelepanuväärivaim, et kui mullu oli kahtlemata prioriteetseks valdkonnaks teed ja tänavad (uue ilme said paljud tänavad, sealhulgas Haapsalu maantee ning Kruusa tänav), siis tänava nihkub põhiorhok „asfaldilt ajudele“.

Haridus on prioriteet

Hariduse kulude osatähtsus eelarve omatuludest on 2009. aastal juba 39%. Selle alla kuuluvad nii koolid kui ka lasteaia. Garanteeritakse lasteaia-pedagoogide töötasu kasv. Koolide

osas tuleneb kulude suurenemine eeskätt kooli ehituseks võetavate laenude teenindamisest.

Linna valitsemiskulude tõusu ei kavandata. Töötasufond küll kasvab veidi, kuid majanduskulud kavandatakse väiksemana kui mullu, mil osa linnavalitsemise funktsioonidest anti üle sihtasutustele. Nende asutamise eesmärgiks on küll efektiivsuse kasv ning kulude kokkuhoid, kuid tegelik tulemust ei saa oodata kohe.

Suurenenud on linna laenukoormus, ulatudes aasta algul 53,5 miljo-

ni kroonini, mis moodustab 40% omatuludest. Sellest tulenevalt suureneb ka laenude teenindamise kulu. Laenukoormuse tõusu peamiseks allikaks on nn Paldiski soojalaen, mille Riigikohus 2007. aasta oktoobris Keila linnalt välja mõistis.

Huvitegevuseks rohkem

Sel aastal alustati noorte huvitegevuse toetamist pearaha põhimõtte alusel. Kogu huvitegevuseks on tänavuseks aastaks kavandatud 3,45 miljonit krooni, mis on 300 000 krooni võrra rohkem kui eelmisel aastal.

Investeeringute maht on 2009. aastal 15,5 miljonit krooni, millest 11,5 miljonit krooni moodustavad linnamajanduse investeeringud. Muude valdkondade investeeringute – lasteaiaid, staadion – kavandamisel on lähituleviku põhimõttest, et oleks võimalik toetuse taotlemisel katta omaosalus.

Praeguses olukorras on eeskätt oluline, et isegi kui saab tõeks kõige pessimistlikum stsenaarium ning omatulud vähenevad kriitiliselt, on linnal piisavalt paindlikkust, et keskenduda põhilisele ning seatud eesmärgid ellu viia.

Lühidalt

Sauel avati „Pargi ja reisi“ parkla

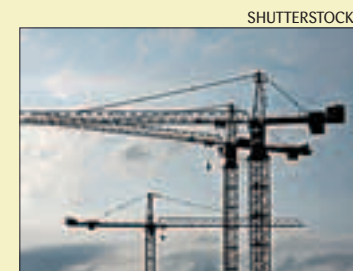
Saue linnavalitsuse ja Elektriraudtee ASI koostöös on Saue linnas võimalik kasutada „Pargi ja reisi“ parklat. Tegemist on esimese vastavalt tähistatud parklaga väljaspool Tallinna linna.

Parkla asub Saue linnas elektrirongide peatuskoha vahetus läheduses ja mahutab orienteeruvalt 20 autot. Parkla on tähistatud spetsiaalse liiklusemärgiga, mis on analoogne „Pargi ja reisi“ märgiga Tallinnas. Elektrirongid peatuvad Sauel 60 korda tööpäeval, sh 11 korral Keila kiirrong. Sõit Sauelt Tallinnasse kestab tavarongiga 32 ja kiirrongiga 23 minutit.

Üheks peamiseks „Pargi ja reisi“ süsteemi loomise eesmärgiks on elanike liikumisharjumuste muutmine, luues paremad võimalused ühistranspordi kasutamiseks ning vähendades auto eelistamist. „Pargi ja reisi“ süsteemi eeliseks on suurem kiirus pääsuks sihtkohta ning odavam reisi maksumus.

Saue linnapea Orm Valtson sõnas, et „Pargi ja reisi“ programmi on räägitud Eestis juba 3-4 aastat. Kohalikud omavalitsused Harjumaa ei ole sellest ideest väga aktiivselt kinni haaranud, kuigi Euroopas ja põhjamaades on selline lahendus pealinnaregioonis ammu tuntud. „Otsustasime siis mitte ainult jutustada „Pargi ja reisi“ võimalustest, vaid probleemi lahendada. Vaatlusel on kinnitanud, et üha rohkem Saue linna ja lähiumbruse elanikke kasutab selle parkla võimalusi. Kui alguses olid mõned üksikud autod, siis nüüd juba kümnekond,“ lisas Valtson.

Elektriraudtee ASI juhatase liikme Kuldar Väarsi sõnul on tulevikus kavas koostöös kohalike omavalitsustega veelgi laiendada „Pargi ja reisi“ süsteemi Elektriraudtee tegevus-arealiks.

Ehituslubade hulk Keilas suurenes

Möödunud aastal väljastas Keila Linnavalitsus 113 ehitusluba.

2007. aastal väljastas Keila linnavalitsus 86 ehitusluba. Kuigi ehituslubade üldarv suurenes, anti neist üksikelanikele vaid 14. Varasemast on oluliselt rohkem ehitatud või rekonstrueeritud tehnosüsteeme (vee- ja kanalisatsioonitorustikke, tänavavalgustust, kaabelline, nii elektri- kui ka sideline) ja tänavaid.

Kasutuslube väljastas linnavalitsus 51, kirjallike nõusolekuid väikeehitiste püstitamiseks või tehnosüsteemide muutmiseks väljastati üheksa.

Lühidalt

Pension tõuseb kavandatud moel

Pensionitõus jätkub lubatud kahekordistamise graafikus.

2009. aasta aprilliks on valimiste eel püstitatud keskmise pensioni kahekordistamise eesmärgist veel vaid 1000 krooni puudu ja 2010. ning 2011. aasta pensionitõusud on veel tulemata. Mõlemal aastal peaks pension kasvama vähemalt 8%, siis tuleb eesmärk täis.

Keskmine pension:

3143 (2007. aasta alguses)
3769 (2007. aasta korriline + suvel erakorraline tõus)
4560 (2008. aasta tõus 21,6%, esmakordselt uus valem)
(ca) 5139 (2009. aasta 1. aprilli tõusu järgselt, tõus 14%)
14% tuleb arvestades 2008. a. sotsiaalmaksu kasvaks 15% ja tarbijahinnaindeks kasvaks 10,4%. (See on rahandusministeeriumi viimane prognoos, täpsed andmed laekuvad statistikaametis veebruaril lõpus.)
2009. ja 2010. aasta palgatõusud on kindlasti aeglasemad kui 2008. aastal, aga pensioniplaani seisukohalt on ruumi selleks, et palk ja pensionid kasvavad kavandatud graafikus.

Eestis hakkas kehtima uus pärimisseadus

Aasta algusest hakkas kehtima uus pärimisseadus, mis asendab senise pärandvara vastuvõtustsüsteemi loobumissüsteemiga.

Kui senise korra kohaselt läks pärandvara pärijale üle üksnes juhul, kui pärija selle vastu võttis, siis loobumissüsteemiga kaasneb seadusest tulenev pärimisõigus automaatselt ning pärija peab tahet avaldama vaid pärandist loobumiseks.

Erinevalt kehtinud seaduse kümnest aastast pärandi vastuvõtuks avalduse tegemiseks. On uues seaduses loobumistähtjaks kolm kuud, mida hakatakse lugema hetkest, mil pärija saab teada pärandaja surmast ning oma pärimisõigusest.

Loobumissüsteem, mille puhul kohapealsetel pärijatel puudub lootus, et eemalolevate pärijate osad kasvaksid nende kasuks, tagab paremini eemalolevate pärijate õiguse pärida ning aitab kaasa sellele, et nende eest sugulase surma maha ei vaikitaks.

Tänu vanemahüvitisele sünnib Eestis rohkem lapsi.

Viis aastat vanemahüvitist

ehk kuidas kindlustunne tõi kurele kiired ajad

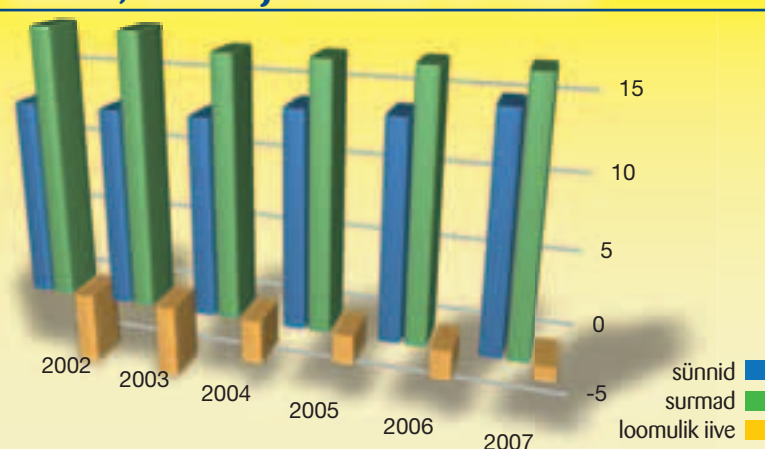
Vanemahüvitist hakkas kehtima 1. jaanuaril 2004. Ilmselt mäletate veel sinikollaseid reklaame, kus suur köht ja sõnad „kindlustunne uuele elule“? Täna võib uhkusega öelda, et see aastatetagune lubadus on muutnud paljude noorte perede elu. Eesti rahva jaoks tähendab see ei rohkem ega vähem kui püsijäämist.

Rahvastikuteadlaste poolt ÜRO egiidi all 2003. aastal avaldatud prognoos ennustas, et 2050. aastaks on Eesti rahvaarv vähenenud kolmandiku või isegi poole võrra. 2003. aastal sündis 13 036 last ning suri 5116 inimest rohkem. Siis ei teadnud veel ÜRO teadlased, et Eesti valitsusel on plaanis negatiivset trendi otsustavalt murda.

Järjest rohkem lapsi

On tõestatud fakt, et igal vanemahüvitise loomisele järgnenud aastal on Eestis sündinud rohkem lapsi kui eelneval aastal. Alguses ütlesid skeptikud, et see on kokkusattumus, kuid nüüdseks on kritiseerijaid üksjagu vähem. 3000 last aastas rohkem oleks ik-

Sünnid, surmad ja loomulik iive Eestis

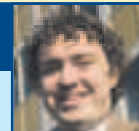
Taavi Rõivas meenutab

Vanemahüvitise tekkelugu on üks minu elu suurimaid kogemusi. Kui see kirja panna, saaks sellest mitmes mõttes õpikunäite.

Mäletan üht Viru tänava veinipööninngul 2002. aasta detsembris toimunud vaidlust, milles minu skeptiline meel jäi selgeks kaotajaks. Õnneks! Sest toona ma veel ei mõistnud, et tegu on suurepärase ideega.

Vanemahüvitise lugu hõlmab lõputuid arutelusid eelnõu detailide üle, poliitilisi intriige, katseid idee autorlust „üle lüüa“, katseid teha hoopis teistsugust vanemahüvitist jne. See lugu mä-

letab üksteise peale karjuvaid poliitikuid ning umbuskulü demograafe. On nii kompromisse (ülempiiri) kui liisandunud ideid (võimalus saada hüvitist ka mitme 1-2 aastase vahega sündiva lapse puhul). Umbes poole aasta jooksul ei olnud lõpuni selge, millise-na vanemahüvitist ellu rakendatakse. Loo ilmselt olulisimaks murdepunktiks on Siim Kallase resolutoone kõnelus Juhhan Partsiaga. Loo lõpus on Eestis iive positiivne ning Paul-Eerik Rummo, Jürgen Ligi ja Rain Rosimannus saavad presidendilt ordeni.

ka päris suur kokkusattumus! See kokkusattumus täidab seitsme aasta pärast 125 klassitait senisest rohkem. See on kolm paralleelklassi 42 koolis!

Eksivad need, kes peavad mõistlikuks kärpida vanemahüvitise ülempiiri. Selle eksimuse võib anda andeks vaid eeldusel, et nad ei tea täpsemat statistikat. Nimelt on koguni 2/3 lisandunud sündidest kõrgema haridusega (ja kõrgema sissetulekuga) emade lapsed. Ülempiiri vähendamise vähendaks oluliselt nende emade kindlustunnet ning seega ka vanemahüvitise positiivset mõju.

Numbrid ei valeta

Esimese nelja aastaga kasvas sündide arv 21% ning kuigi 2008. aasta täpsed andmed ei ole veel teada, on juba selge, et rõõmustav trend jätkus ka mullu. Vanemahüvitise kehtimise ajal on Eestis sündivus tõusnud vähemalt veerandi jagu.

Peaminister Andrus Ansip on öelnud, et tänavu on üle 18 aasta reaalne võimalus, et Eesti loomulik iive on positiivne. Ehk 2009. aastal võib üle pika aja olla sünde rohkem kui surmasid. Kuna ka surmade arv on aasta-aastalt vähenenud (olles nüüdseks 800 võrra väiksem), on peaministri optimistlik ootus igati asjakohane.

Henri Arras

Töötajate olukord paraneb

Töölepinguseaduse vastuvõtmisel Riigikogus kõne pidanud sotsiaalkomisjoni liige Tõnis Kõiv märkis, et kuigi uus seadus ei ole imeravim, mis kõik meie probleemid lahendab, on sellel reaalne tervendav mõju tööturule.

Töösuhted muutuvad paindlikumateks ehk erinevate rahvusvaheliste mõõtmiste kohaselt Eesti majanduse kiire arengu pudelikaelaks olnud töösuhete jääkus saab parandatud. Eesti töösuhetesse jõuab vajalik turvaline paindlikkus.

Paremad võimalused ümberõppeks

„Uue seadusega muutub töötajate olukord paremaks,“ lausus Kõiv märkides, et uus seadus annab lisavõimalusi täiend- ja ümberõppeks, suurendab töötaja kindlustunnet. Töötühivitis suureneb 70%-ni senisest sisetulekust (praegu 50%), hüvitisele tekib õigus ka omal soovil lahkujail (40% palgast). Väikeettevõtjatel tekib võimalus saada Töötukassast hüvitist, mida täna neil saada võimalik pole, pikeneb õppepuhkus, materiaalne vastutus muutub konkreetseks ja töötajale arusaadavaks. Vastutus läheb selgemaks ja tööandja vara tahtliku hävitamise puhul ka suuremaks.

„Kui ikka töötaja käitub nagu Kiir Tootsi pulmas – mäletate, läks sahvrisse ja avas õllevaatide kraanid, siis peab ta oma tekitatud kahju eest ka vastutama. Ehk õlle kinni maksmata, olenemata sellest, palju Kiirele enne palka maksti. Oma tegude eest peab vastutama, tahtliku kahju tekitamise puhul ilma piirideta. Rõhutan uuesti – oma tegude eest peab vastutama,“ märkis Riigikogu sotsiaalkomisjoni liige.

21. sajandil nõuab iga amet pidevat enesetäiendamist.

sotsiaalkomisjoni liige.

Väikeettevõtted jäävad ellu

Uue töölepinguseadusega muutub tööandjate olukord selgemaks. Piisab vaid ühest näitest. Tööandjal tekivad paindlikumad võimalused töö ümberkorraldamiseks, nii et kogu ettevõtmise

Uus seadus annab lisavõimalusi täiend- ja ümberõppeks, suurendab töötaja kindlustunnet.

ne pankrotti ei läheks. Kui ikka 10% töötajast tuleb koondada, et ülejäänud 90% oma töö säilitaks, siis tuleb nii teha. Kui aga praeguste reeglite järgi viib 10% töötajate koondamine tööandja

pankrotti, siis kas see on õiglane ülejäänud 90% töötajate suhtes? Tööandja on kuulekalt tasunud töötuskindlustuse makseid, aga peab jääkade reeglite tõttu ikkagi oma tegevuse lõpetama. Alates 1. juulist 2009 jäävad eelkirjeldatud valikute ees seisvad ettevõtted ellu. Paindlikumad suhted ja Töötukassa suurem tugi jätavad ellu paljud väikeettevõtted.

Uus seadus vajab selgitamist

Kõiv soovitas kõigil Riigikogu liikmetel uut seadust inimestele selgitada ja muutusi lahti rääkida. „Kaheldamatu on tegemist suure muutusega nii töötajate kui tööandjate jaoks ning küsimusi tekib rakendamisel palju. Selgitagem siis, aga ausalt ja tulenevalt seaduse normist, mitte omaenda isikli-

kust veendumusest või isegi emotsioonist,“ lausus parlamendisaadik.

„Ühe Eestis tegutseva suurpanga juht ütles aastalõpukõnes, et praeguse majandussurutise, finantskriisi puhul ei tasu loota, et kõik läheb ise üle. Et halb aeg tuleb lihtsalt ära kannatada ja siis tulevad head ajad jälle tagasi. Nii ei juhtu, iseenesest ei juhtu midagi. Vaja on muuta oma tegevus muutunud oludele vastavaks,“ rääkis Tõnis Kõiv Riigikogus töölepinguseaduse vastuvõtmisel esinedes.

Reformierakond on välja töötanud seitsmesammulise kava Eesti muutmiseks ettevõtluskeskuseks. Töölepinguseaduse vastuvõtmine ning jõustamine sel suvel on üks osa viiendast sammust üldise pealkirja all – Paremad keskkond targale töötajale.

Peep Lillemägi

Tasub teada

Liia Kiens otsustas pärast koondamist kvalifikatsiooni tõsta ja õpib kodus iga päev inglise keelt.

Mida tuleb teha, kui olete saanud koondamisteate?

Teade paljude inimeste samaaegselt koondamisest on küll rabav ja psühholoogiliselt ning majanduslikult raske, kuid sotsiaalne kaitse aitab inimesel rasked ajad läbida ning toetab uue töökoha otsinguid.

Kui teid on koondatud, võite taotleda töötuskindlustushüvitist. Seda saavad töötajad, kes enne töötuna arvelevõtmist on sellele eelnenud 36 kuu jooksul omanud vähemalt 12 kuud töötuskindlustusstaazi. Hüvitise maksmise periood sõltub kindlustusstaazist – see võib olla 180-360 kalendripäeva.

Kui teil ei õnnestu töötuskindlustushüvitise saamise ajal mingil põhjusel tööd leida, siis peale hüvitise saamise lõppemist on võimalik taotleda töötutoetust. Töötutoetust makstakse kokku kuni 270 päeva.

Oluline on võtta end töötuna arvele. Tööturuametis koostatakse just teile sobiv, teie vajadustest, oskustest ja võimalustest lähtuv individuaalne töötusmiskava. See kirjeldab, mida ning millises järjekorras tuleb teha, et leiaksite sobiva töö, saaksite karjääri nõustamist, täiendaksite ennast jne. Nii saate võimalikult kiirelt alustada uuel ametikohal.

Üha kasvava tähtsusega on ümberõpe ning enesetäiendus. Maailm muutub pidevalt ning tööturul on mõned spetsialistid rohkem vajalikud kui teised. Nende muutustega aitab enesetäiendamine paremini kaasas käia. Töökas vajaliku ümberõpet pakub Tööturuamet kõigile soovijatele tasuta.

Kui te saate töötutoetust, töötuskindlustushüvitist või kasutate mõnd pakutatavat teenust, hakkab ravikindlustus kehtima teenusele asumise päevast. Kui olete end töötuks registreerinud, hakkab ravikindlustus taaskehtima 31 päeva peale arvelevõtmist.

Sotsiaalministri Maret Maripuu sõnul uus töölepinguseadus suurendab inimeste turvalisust töötuse perioodil veelgi, suurendades töötuskindlustushüvitise määra ja hüvitise saajate ringi. Riik pakub inimesele tulemuslikumat abi töö otsimisel ning loob võimalused pidevaks enesetäiendamiseks. „Uus seadus on ühtne pakett, mis haarab endas elukestva õppe, nõustamisteenuse ning erinevad toetusüsteemid võimaliku töötuse ajaks.“

Küsimuste korral võite pöörduda Tööturuametisse helistades telefonil 15501 või saata kiri meilile tta@tta.ee.

Kairi Lutt

Töölepinguseadusest ilma müütideta

Võtame kokku mõned valemüüdid, millega uut töölepinguseadust on seostatud ja lükkame need ümber.

Müüt 1: vallandamine muutub lihtsamaks

Näiteks on edaspidi võimalik töötajast vabaneda ka puhkuse ajal.

Seda väidet töötajate kaitseks kasutades unustatakse, et „vallandamine“ on töötajast vabanemine töötaja süüteo korral. Jutumärgid sellepärast, et sellist terminit seadus tegelikult ei tunne, aga kõnekeeles on kõigile selge.

Tahtlikult tööandjale kahju põhjustava töötaja alleshoidmine ei ole mitte kellegi huvides. Pole vahet, kas tööandja vara varastamine või tahtlik lõhkumine ilmnes töö- või puhkepäeval.

Müüt 2: töötaja raske koondamine on töötaja huvides

Mitte ükski töötaja ei soovi saada koondatud, olgu hüvitis kui tahes suur. Pigem ollakse huvitatud kindlast tööst

ning seda ka sel juhul, kui senisel tööandjal halvasti peaks minema. Enamik töötajaid on huvitatud tulevikus suuremast palgast ning tihti ka võimalusest karjääriredelil edeneda.

Selleks, et palgad tõuseksid, peab arenema kogu majandus. Sealjuures loodama uusi töökohti, mis on rohkem aju- ja vähem käsitöömahukad. Väga jäiga tööhõuturuga riiki selliseid töökohti lihtsalt ei looda.

Turvalisus ei ole mitte teadmine, et ollakse pensionipõlve või ettevõtte lõpetamiseni seotud praeguse töökohaga, vaid kindlustunne, et alati on võimalik leida uus töökoht.

Müüt 3: seadus kaotab lisatasu õhtuse töö eest

See ei vasta lihtsalt tõele. Edaspidi ei ütle õhtuse töö eraldi tasustamise määra seadus, see saab töötaja ja tööandja kokkuleppeks. On selge, et igal tööandjal on piir, üle mille ta palka maksta ei suuda. Samuti on igal töötajal piir, alla mille ta töötada ei soovi.

See, kas makstakse kindel summa, kehtib preemiasüsteem või kellaajast

Uus töölepinguseadus eeldab paindlikust nii tööandjalt kui ka töötajalt.

tulenev lisatasu, on töötaja ja tööandja kokkulepe. Nii nagu riik ei ütle ette, kui suur on müüja või õmbleja palk, ei tule riik igasse firmasse ka stopperiga tööaega mõõtma.

Näiteks – kui kolmeaastase lapse ema lepib töö kokku, et ta on neljapäeviti kella 14-17 vahel kodus lapse juures ja töötab kolmapäeviti kolm tundi rohkem (ehk kella 17st-20ni),

oleks senise seaduse järgi pidanud selle eest talle lisatasu maksta. Mis huvi oleks tööandjal talle siis vastu tulla. Uue seadusega on selline paindlikkus võimalik. Tööaeg ja töökoht muutub kokkuleppe osaks.

Müüt 4: töötaja sotsiaalsed garantiid vähenevad

Tegelikkus on pigem vastupidine. Väheneb tööandja makstav koondamishüvitis, kuid seda katab edaspidi töötukassa tööandjate makstavatest vahenditest.

Koondamishüvitisele lisandub senisest märksa suurem töötuskindlus (100 esimest päeva 70% palgast 50% asemel ning seejärel 50% senise 40% asemel). Täiesti uue asjana hakkavad töötuskindlustust (40% palgast) saada ka need, kes lahkuvad töölt omal soovil. See peaks inimesi julgustama ebasobivast töökohast lahkuma ja uusi väljakutseid otsima. Õppepuhkus, mille jooksul säilib töötaja palk, pikeneb poole võrra.

Martin Kukk

Lühidalt

Keila linna elanike arv kasvab

2008. aastaga on suurenenud nii Keila linna pindala kui elanike arv. Aasta kestel kanti elanike registrisse esimese elukohana Keilat märkides 102 vastsündinut.

Täpsustatud andmetel on 1. jaanuari seisuga Keila elanike arv 9736 inimest. 2008. aasta alguses elas Keilas 9488 inimest. Mehi elab Keilas 4472 ja naisi 5264. Seega on Keila elanike arv aastaga suurenenud 248 võrra. Vastsündinuid oli 102. Elanike registrisse kandmise kampaaniat võib lugeda õnnestunuks. 1. detsembril elas Keilas 9683 inimest. Detsembri kestel lahkus Keilast 27, saabus 80 inimest, osa inimesi liikus Keila siseselt. Seega suurenes elanike koguarv 53 inimese võrra. Kampaania tingumustele vastavalt osaleb loosimises 66 inimest, kelle vahel loosib linnavalitsus 20 000 krooni maksva reisipaketi. Aastavahetuse seisuga Keilas elavate inimeste vahel loositakse välja 15 tervisekeskuse kinkekaarti.

Aasta kestel suurenes ka Keila linna pindala. Vastastikusel kokkuleppel Harku ja Keila vallaga nihkus linna piir põhja suunas Keila luhal ja edelas tööstusküla maa-alal. Kui 2008. aasta alguses oli Keila linna pindala 10,46, siis nüüd juba 11,25 ruutkilomeetrit.

SHUTTERSTOCK

EAS toetab Rapla lastepargi ehitust

Ettevõtluse Arendamise Sihtasutus (EAS) toetab Rapla vallavalitsust Rapla lastepargi mänguväljaku ehitusel.

EAS otsustas toetada hasartmängumaksust regionaalsete investeringutoetuste andmise programmist projekti 488 705 krooniga. Projekti üldmaksumus on 575 205 krooni, millest 86 500 krooni on Rapla vallavalitsuse omafinantseering.

Antud projekt ei hõlma kogu lastepargi ala, vaid rajatakse üks mänguväljak väiksematele (0-6 eluaastat) ja teine suurematele lastele (6-12 eluaastat). Tegemist on bussi ja linnakindluse kujuliste mänguala-dega. Tööde hulka kuulub ka ümbritseva haljastuse ja jalutustee rajamine ning pinkide ja prügikastide paigaldus.

Jaak Salumetsa eesmärgiks on võita Viimsi valimised

Reformierakonna esimees Viimsis ja Riigikogu liige Jaak Salumets võtab intervjuus kokku läinud aasta olulised sündmused ja teatab, et Reformierakonna eesmärk on Viimsis taas võimule tulla.

Millise hinnangu annate möödunud aastale? Kas soovitud eesmärgid said täidetud?

Möödunud aasta oli muudatuste aasta. Maailmas algas tohutute varanduste ümberjaotamine, millega kaasnes ka finantskriis. Lisaks olid veel lokaalsed sõjad ja poliitiliste jõujoonte ümbermängimine. Maailm muutus pöördumatult.

Usun, et inimkond on sattunud seisule, kus endine ei toimi, aga uut positiivset lahenduse mudelit ei ole veel valmis mõeldud. Need sündmused olid hoiatuseks kogu inimkonnale ja meie väikesele Eestile.

Minule isiklikult oli 2008. aasta jätkuvate õpingute ja kogemuste omandamise aasta. Igal juhul, möödunud aasta võib rahuliku meelega minevikku saata.

Millises seisus Reformierakond Viimsis kohalike omavalitsuste valimiste aastale vastu läheb?

Mina isiklikult tunnetan, et Viimsis pole jõudu, kes suudaks valimistel Reformierakonnale vastu seista.

Kuidas hindate praeguse võimu tegevust Viimsis?

Praegune võim teeb jõupingutusi, et läbi suruda vallale kahjulikke projekte, mõtlemata valla arenguvõimele tulevikus. Võtame näiteks uue

Viimsi Reformierakond läheb Jaak Salumetsa juhtimisel valimistaastale vastu mööduka optimismiga.

algkooli-lasteaia ehitamise kasutusrendilepinguga. Samal ajal, kui Rae vald suudab sarnase kooli valmis ehitada 90 miljoniga, maksab meie vald selle eest järgnevatel aastakümnetel 700 miljonit krooni Viimsi maksumaksja raha.

Kas valimisteni jäänud aja jooksul võivad vallas asjad minna hullemaks või paremaks?

Kui arvestada kriisi kulmineerumist

Praegune võim teeb jõupingutusi, et läbi suruda vallale kahjulikke projekte, mõtlemata valla arenguvõimele tulevikus.

majanduses, siis ei pääse ka Viimsi vald majandussituatsiooni halvenemisest.

Millised on Teie eesmärgid tänava ja mida nende täitmiseks tegema peab?

Jätkan sealt, kus pooleli jäi. Elu ongi üks õppimine ja kogemuste omandamine.

Millised on Reformierakonna eesmärgid valimistel?

Võtta taas juhtohjad ehk teisisõnu võita valimised. Eesmärgiks on juhtida valda targalt, läbipaistvalt ja ilma korruptsiooniprobleemideta! **ETI**

Vesiroosi Gümnaasiumis tegutsevad insenerid

RAPLA VESIROOSI GÜMNAASIUMI INSENERIKLUBI

Rapla Vesiroosi Gümnaasiumis tegutseb inseneride klubi, eesmärgiga tekitada noortes huvi reaalainete vastu ja leevendada tulevikus Eesti majanduse puudust inseneridest.

Praegusel hetkel vaevleb Eesti teadlaste näljas. Meil on vähe inimesi, kes töötaksid homsete tehniliste lahenduste kallal. Ei leidu neid, kes hoiaksid üleval meie majandust viie või kümne aasta pärast.

Inseneriklubi teeb tihedat koostööd ülikoolidega: toimuvad TTÜ ja TTK loengud nii Raplas kui Tallinnas. Novembris toimusid gümnaasiumi aulas TTÜ loengud. TTK-ga jätkuvad loengud ka alanud aastal. Inseneriklubi tegevust toetab ka Raplamaa Omavalitsuste Arengufond. See võimaldab klubil tegutseda tasuta.

Innovaatilised koolid

Rapla vallavanema Aare Heinvee sõnul on Rapla Vesiroosi Gümnaasiumi algatus väga tervitatav ja vajalik. „Ühiskonna tasakaalustatud areng eeldab inseneriharidusega inimeste piisavat olemasolu võrreldes teiste haritlaste-

Noored klubiliikmed Tallinna Tehnikakõrgkoolis insenerilahendustega tutvumas.

ga,” kommenteeris Heinvee.

Praegu valitseb inseneride defitsiit. Insenerid on teaduspõhise ettevõtluse eestvedajad ja tänu ettevõtlusest tulevatele ühiskondlikule rikkusele saavad rohkem võimalusi haridus, kultuur ja tervishoid. Just need sektorid, mis riigile oma näo annavad.

„Rõõm on, et Rapla valla koolid on

väga innovaatilised, tõestades oma omanäolisust ja edumeelsust. Soovin RVG inseneriklubile edu,” sõnas Heinvee.

Inseneriklubi juhataja Edmund Laugasson kirjutas Rapla Teatajas, et Eesti tahab olla maailma esirinnas oma innovaatilisuse ning uudsete ideede poolest, mis muudaksid meie kõigi elu

lihtsamaks. Iga idee taga peab olema grupp inimesi, kes sellesse usuvad ning tahavad seda ellu viia. Paraku peame nentima, et neid säravaid isikuid jääb järjest vähemaks, sest tänapäeval on ülikoolides populaarsemateks aladeks muutunud sotsiaalteadused. Kahtlemata on neid vaja, kuid meie püsijäämise nimel innovaatilise riigina läheb tarvis tehnilise taibuga inimesi.

Kuidas mp3 mängija töötab?

„Selleks peab laste seas populariseerima teadust ning äratama neis tehnilist huvi. Meil ei piisa sellest, et lapsed teavad, kuidas kasutada arvutit ja mp3 mängijat,” märkis Laugasson.

Me peame leidma vahendeid, et selgitada, kuidas mp3 mängija töötab ning kuidas oleks võimalik seda paremaks muuta. Lastel peab tekki-ma küsimus „MIKS“ see nii töötab.

Eestis on umbes 205 rahvusvaheliselt aktepteeritava kutsetunnistusega inseneri. „Seda on Eesti jaoks vähe. Seda lünka püüab täita ka RVG inseneriklubi. Sihtgrupiks on 5.–12. klassi õpilased ja kutsutud on kõik üle Raplamaa,” tõdes Laugasson. **ETI**

Maailmas ringi liikunud Alari Liiv peab Raplat elamiseks sobivaks kohaks.

Aktiivne Alari Liiv kõnnib Kalle Pallingu jälgedes

Reformierakonna Rapla noortekogu juhatusse kuuluv Alari Liiv peab poliitikutest oma suurimaks eeskujuks Kalle Pallingut, kes juba noore mehena teeb Riigikogus mehetegusid.

Eialgu on Liivi eesmärgiks tegeleda poliitikaga siiski kohalikul tasemel. „Poleks paha tulevikus samuti Riigikokku jõuda, aga aega veel on, olen väga värske erakonna liige ning tutvun alles telgitagustega,“ räägib Liiv.

Igapäevaselt tegeleb noormees aktiivselt peotantsuga, et olla võistlustantsus maailmatasemel ja õpetada

juurde noori tantsijaid. Lisaks õpib ta EBSis ettevõtluse ja ärijuhtimise erialal, millega ta on rahul.

Ainus poiss juhatuses

Reformierakonna Rapla noortekogu juhatuses on ta ainus poiss. „Seetõttu on minu peamiseks rolliks mehesõna eest väljas olla. Arvan, et seni olen sellega hakkama saanud,“ lisab Liiv.

Rapla reforminoored üritavad osa võtta kõikvõimalikest heategevusüritustest. „Aastavahetusel oli meil koostöös Rapla vallaga käimas „Kodulinn särama“ konkurs. Selline üritus toimus Raplas esmakordselt, mille käigus valisime välja kaunima jõuluehtes maja. Loodan, et see konkurs kujuneb traditsiooniks,“ räägib Liiv.

Rapla on tema sõnul väga rahulik koht elamiseks. „Siin oli hea koolis käia, toredad sõbrad ja turvatunne. Tantsu tõttu olen maailmas palju ringi liikunud ja mõistnud, et pisikesel Raplal pole häda midagi,“ sõnab Liiv.

Poleks paha tulevikus samuti Riigikokku jõuda, aga aega veel on, olen väga värske erakonna liige ning tutvun alles telgitagustega.

Noore mehena mõistab ta, et eakaaslastel on Raplas vähe võimalusi vaba aja sisutamiseks. „Selles valdkonnas on meil, reforminoortel, võimalik

midagi ette võtta ja äkki uuel aastal me seda ka suudame,“ kinnitab Liiv.

Tantsib lapsest saadik

Veerand sajandit tagasi asutasid Alari Liivi vanemad Raplase tantsuklubi Mustang, mis on tegutseb tänaseni. Praktiliselt sünnist saadik on ta käinud ka tantsutrenne vaatamas. „Viieselt topiti ka minule läikivad tantsuringad jalga. Sealt see kõik algas ja kestab tänaseni,“ räägib Liiv. Teda on kahjuks saatnud ebaõnn tantsupartnerite osas ning praegugi on käsil uus algus. „Igatähes alla ma ei anna ja eesmärgid on suured. Ideaalis näen ma ette häid kohti maailma tippvõistlustelt ning hetkel on kõik võimalused nende saavutamiseks olemas,“ räägib Liiv. **ET**

Kose noored rajasid hubase laululava

Kose noored lauluhvilised rajasid endale Aasumäele suure laululava lähisteile väiksema ja hubase noortelava, kus jõulude eel peeti juba esimene kontsert.

Väga mõnus ja hubane jõulukontsert oli, lapsed laulsid jõululaule, kohal oli õpetajaid ja lapsevanemaid,“ räägib Kose valla sotsiaalnõunik Merike Pihla. Idee väike laululava ehitada tekkis Kose laululastel Soomes, kui nad käisid kolmel aastal Pyhätundrul osalemas muusikalis, mida etendati just analoogsel vabaõhulaval.

Kose vallavalitsusele idee meeldis ning noortele eraldati võssa kasvunud maalapp. 2007. aasta suvel võeti tööriistad kätte ja alustati võsaraiumisega. Kuigi 2008. aasta lõpuks sai laval juba üritusi korraldada, on amet-

Kose noortelava on kõigile huvitavatele ideedele avatud.

lik avamine ja suuremad üritused tulemas siiski alanud aastal.

Muuhulgas plaanivad Kose noo-

red suvel tuua lavale muusikali, mis oleks omamoodi jätkuks Soomes etendatule. Pihla sõnul on selle kirjuta-

misega alustatud.

Merike Pihla sõnul on lava mõeldud kõigile, kel on huvitavaid ideid seal midagi etendada - olgu see siis laul, tants, sõnalavastus, luulekava vm. Kui mõnel noortekollektiivil on soov ennast näidata, olgu ta siis Kosest või väljastpoolt valda, peaksid nad ühendust võtma MTÜ Helimeriga. Küll aga võib lava kasutamise osas ka vallavalitsuse poole pöörduda.

Lava ehitamiseks saadi toetust ka hasartmängumaksust regionaalsete investeeringutoetuste andmise programmist. Lisaks osales ehitustöödel väga palju vabatahtlikke. Seetõttu jäi noortelava rajamise maksumus ka alla poole miljoni krooni.

Kose noortelava mahutab 200 kuni 250 inimest. Kose senisele suurele laululava platsile võib mahtuda kuni kümme korda rohkem inimesi. **ET**

Lühidalt

Politsei hakkab Keilat jälgima kaamerast

Alates 8. jaanuarist jälgib nädalavahetuste öhtutundidel politsei-ametnik reaajas Keila kesklinna kaamerate pilti.

Politsei hakkab kaameraid kasutama ja kaamerate edastatavat pilti jälgima nädalavahetuste öhtustel ja öistel tundidel ning vajadusel ka muul ajal.

Keila linn katab kõik kaamerate paigalduse, kasutamise, hooldamise ja remondiga seotud kulud. Politsei kannab kulud, mis on seotud kaamerate jälgimiseks vajaliku töökoha loomiseks. Kaameravalve ei hakka asendama tavapäraselt patrullimist, vaid on senisele politseitööle täienduseks, kinnitavad politseinikud.

Konstaablipunkti jõuab kõigil Keilas praeguseks üles seatud 12 valvekaamera pilt, neist 7 paigaldati möödunud sügisel. Lisaks on mitmel pool linnas salvestavad kaamerad.

Harjumaa jõed lubavad head kalasaaki

Kõrge veetase on toonud lõhed ka neisse Harjumaa jõgedesse, kus neid varasematel aastatel vaid haruharva näha oli – võib loota, et tõuseb üsna haruldaseks muutunud loodusliku lõhe arvukus.

Lõhejõed on kindlad jõed, igasse oja lõhe kudema ei tule, selgitas Harju Elule lüheteadlane Mart Kangur.

„Loodetavasti tuleb hea põlvkond, aga see selgub alles järgmisel sügisel, mil saab jõgedes näha 6–10 cm pikkuseid noori kalu,“ ütles Kangur.

Harjumaa kultuuripärli preemia sai Leelo Tungal

Harju maakonna kultuuripreemia „Harjumaa Kultuuripärli“ laureaadiks valiti Leelo Tungal.

Leelo Tungal on eluaegne harju-maalane, sündinud Kernu vallas Ruilas, kus ta on käinud kooliteed ja pidanud õpetaja ametit, seisab Harju maavalitsuse teates.

2008. aastal ilmus Leelo Tungla sulest 215-leheküljeline raamat „Selt-simees laps ja suured inimesed“, mis on autori isiklike mälestustega läbi põimunud – see on jutustus õnnelikest lapsepõlvest. Teos on mõeldud nii täiskasvanutele kui ka lastele.

Mida arvavad Sina?

Harju- ja Raplamaa elanikele lugemiseks mõeldud Eesti Teataja on huvitatud oma lugejate arvamusest. Kui Teil on mõtteid, millest ajaleht võiks kirjutada, siis täitke, lõigake lehest välja ja postitage allolev kupp. Marki lisama ei pea. **Vastajate vahel loositakse välja Eesti Teataja meene.** Mõtteid ja arvamusi võib saata ka e-kirjaga teataja@reform.ee. Eelmises lehes avaldatud tagasiside ankeetide seast võitis auhinna: **Inna Kivimaa**

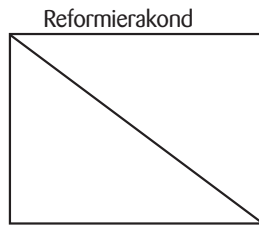
Hea Harju- ja Raplamaa inimene!

Anna meile teada kolmest oma kodukohta puudutavast teemast, millest võiksime kirjutada:

-
-
-

Minu nimi Vanus
 Aadress
 Telefon
 E-kiri

Oma andmeid edastades olen tulevikus nõus saama Eesti Reformierakonda ja selle poliitikut puudutavat infot või reklaami, mille edastajatel või töötlejatel luban kasutada oma andmeid nimetatud eesmärgil tingimusel, et andmeid ei kasutata muuks kui Eesti Reformierakonna ja selle poliitikutega seonduva informatsiooni või reklaami edastamiseks.

tasub postikulu
Luba nr. 1591

**MAKSTUD VASTUS
EESTI**

REFORMIERAKOND
Tõnismägi 9
10119 TALLINN

Jägala juga

Külm pani Jägala jõe jäätuma

Jaanuari alguse külm pani Jägala jõe külmuma vormides jääst kaudneid vaatepilte.

Jägala juga on juga Jägala jõe alamjooksul Harju maakonna Jõelähtme valla territooriumil, 3 või 4 kilomeetrit enne jõe suubumist Soome lahte, umbes 25 km Tallinnast ida pool ja 1 km Koogi küla keskmeest põhja pool. Jõe paremale kaldale on võimalik jõuda ka Jägala-Kaberneeme tee 3. kilomeetrilt vasakule, Neeme küla suunas keerates.

Jõe kõrgus on 7,8 või 8,1 meetrit ja laius üle 50 meetri. Tegemist on kõige kõrgema loodusliku joaga Eestis.

Kõige huvitavam vaatepilt pakub juga kevadise suurvee ajal ning talvel, kui juga on jäätunud.

Juga on klindiasangu, millelt taangeb, tuhandete aastate jooksul kulutanud, nii et allapoole juga on Jägala jõe tekkinud kitsas kanjonorg, mille põhjas on karestikuline jõesäng. Oru pikkus on 300 meetrit, sügavus 12–14 meetrit. Iga aastaga liigub juga lähtele lähemale.

Jägala juga on looduskaitse all. **ETI**

Eesti Teataja

Eesti Teataja
Eesti Reformierakond
Tõnismägi 9, 10119 Tallinn
Toimetusega saab tööpäevadel 10-14
ühendust telefonil 5850 1122 ja
meiliaadressil: teataja@reform.ee

Saada vastus märksõnaga "lahendus" 5. veebruariks aadressile Tõnismägi 9, 10119 Tallinn või e-posti teel tallinnateataja@reform.ee ning osale Eesti Teataja meene loomisel.

Ristsõna lahendus

Ees- ja perekonnanimi

Postiaadress või e-post

Telefon

Eelmise peauhinna võitis Ellen Matla

Oma andmeid edastades nõustun tulevikus saama Eesti Reformierakonda ja selle poliitikut puudutavat infot või reklaami, mille edastajatel või töötlejatel luban kasutada oma andmeid nimetatud eesmärgil tingimusel, et andmeid ei kasutata muuks kui Eesti Reformierakonna ja selle poliitikutega seonduva informatsiooni või reklaami edastamiseks.

Cimbler ***	Mõrrasulane	Kaspiaäärse rahva esindaja	Kõlguti	Veider privatiseerimine	Phoenix'i NBA-tiim	Paksu kasukaga loom	Karu-Mati öde	Veregrupp	Lause osa Sea...	Vaivara valdla keskus	Autovedelikud	Soome haldusametnik	Positsioon	Ungari (lühend.)	Ühendused
Sisenduslik mõjus															
Suunanurk								Lihtsurelik Suhtlusportaal							
Kontraht (4 tähte)															
Kasahhi linna Orali nimi kuni 1991							Proff meeskoor Otse; lausa			Metsik koer San Diego ...turniir				Sent Haarimehe abivahend	
Raadius		Titaan Solvaja			Veendumus Lõrinat tegema				Naise ema Tallinna eksmeer				Kirre Laitmatu		
Kompetentsus (5 t) Haigus C-vitamiini puudusest															
Natside armee			Küla Järvamaal Toober							Nelikvokaal Tööpostil					Riik Lõuna-Ameerikas
Hambasoõbija								Linn USA filmistaar							
... bene! (4 tähte)													Mesipuu Kuurort Krimmis		
Egiptuse vaarao							Itaalia-belgia estraadilaulja					Anekdoodi-kangelane Euroliit			
BlackJack		Trade Mark Läti male-legend			Pianissimo Vald Harjumaal			Teatme- kirjastus Ihkate					Höbe Himu lidne aeg		
Tesla															
Uus-Mere-maa sisalik		Alma Mater Ultra			Tunnus- tus Põhi			Ühissõiduk Väävel				Vast- sündinu Punkt			
Põletav															Imaginaar- arv
								Söötühik							Pommimehe lemmik- tänav Tallinnas